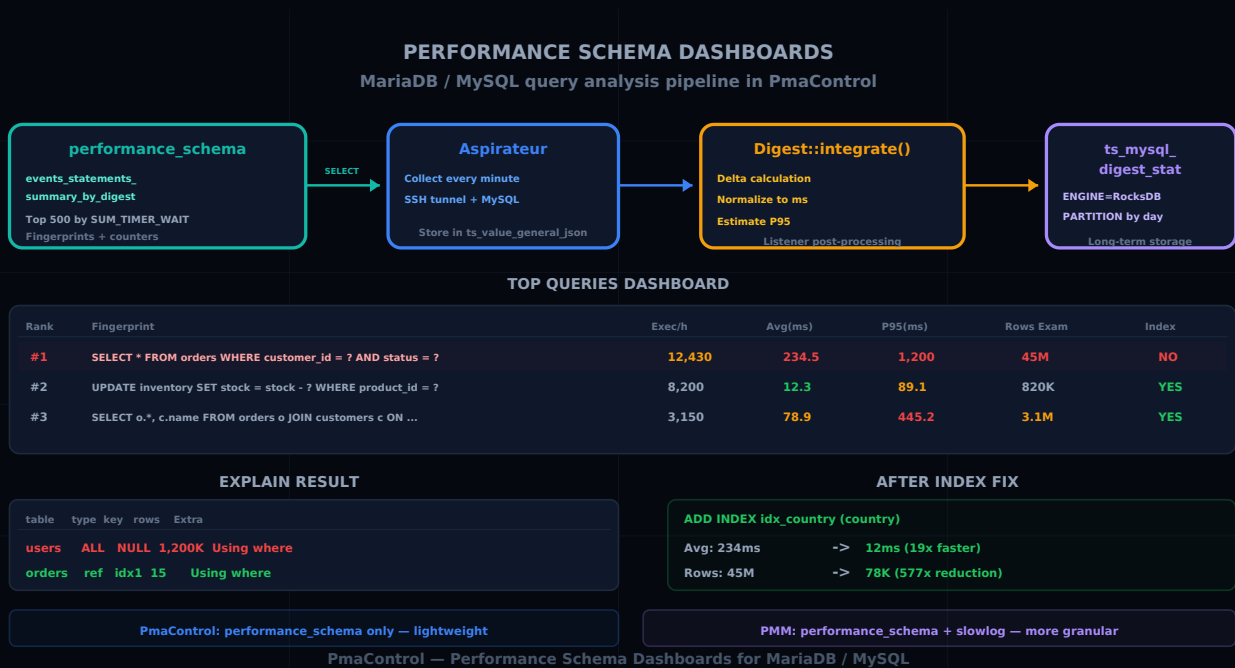

Performance Schema i dashboardy PmaControl: tropienie wolnych zapytań

Aurélien LEQUOY · April 13, 2026

MARIADB MYSQL PERFORMANCE-SCHEMA DIAGNOSTICS PMACONTROL

Performance Schema: nieeksploatowana kopalnia złota

performance_schema jest domyślnie włączone w MariaDB / MySQL od lat. A mimo to większość DBA nie eksploatuje go na co dzień. Powód jest prosty: surowe dane są trudne do odczytania. Dziesiątki tabel, miliony wierszy, kumulatywne liczniki — bez narzędzia agregującego to jest szum.

PmaControl transformuje ten szum w sygnał. Zbiera dane z performance_schema za pomocą Aspirateur, agreguje je przez Listener (Digest::integrate) i prezentuje na wykorzystywanych dashboardach. Ten artykuł opisuje kompletny pipeline, od źródła do dashboardu.

Sprawdzenie, czy performance_schema jest włączone

MariaDB

```
SHOW GLOBAL VARIABLES LIKE 'performance_schema';
```

```
+-----+-----+
| Variable_name | Value |
+-----+-----+
| performance_schema | ON |
+-----+-----+
```

Jeśli `OFF`, dodaj do pliku konfiguracyjnego:

```
[mysqld]
performance_schema = ON
```

Restart jest wymagany — ta zmienna nie jest dynamiczna.

MySQL

To samo na MySQL. Zmienna jest tylko do odczytu i wymaga restartu:

```
[mysqld]
performance_schema = ON
```

Wpływ na wydajność

Klasyczne pytanie: "czy performance_schema spowalnia mój serwer?" Odpowiedź w 2026 roku brzmi: **nie, w mierzalny sposób**. Narzut wynosi rzędu 1-3% przy typowych obciążeniach.

Korzyść w postaci widoczności znacznie przewyższa ten koszt.

Jedyny wyjątek: serwery z ekstremalnym obciążeniem (>100 000 zapytań/sekundę), gdzie liczy się każdy procent. W takim przypadku dezaktywuj niepotrzebne instrumenty zamiast całego performance_schema.

Źródło: events_statements_summary_by_digest

Kluczowa tabela, którą PmaControl eksploatuje, to:

```
SELECT * FROM performance_schema.events_statements_summary_by_digest
ORDER BY SUM_TIMER_WAIT DESC
LIMIT 10\G
```

Ta tabela zawiera podsumowanie według **fingerprinta** (znormalizowanego odcisku) każdego wykonanego zapytania. Oto najważniejsze kolumny:

Kolumna	Opis
DIGEST	Unikalny hash fingerprinta
DIGEST_TEXT	Znormalizowany tekst zapytania (parametry zastąpione przez ?)
COUNT_STAR	Łączna liczba wykonań
SUM_TIMER_WAIT	Łączny czas wykonania (w pikosekundach)
AVG_TIMER_WAIT	Średni czas na wykonanie
SUM_ROWS_EXAMINED	Łączna liczba zbadanych wierszy
SUM_ROWS_SENT	Łączna liczba zwróconych wierszy
FIRST_SEEN	Pierwsze wykonanie
LAST_SEEN	Ostatnie wykonanie

Fingerprint to kamień węgielny: normalizuje `SELECT * FROM users WHERE id = 42` i `SELECT * FROM users WHERE id = 1337` w jeden fingerprint `SELECT * FROM users WHERE id = ?`. Pozwala to na agregowanie statystyk niezależnie od wartości parametrów.

Pipeline PmaControl

Krok 1: Zbieranie przez Aspirateur

Aspirateur okresowo wykonuje następujące zapytanie na każdym nadzorowanym serwerze:

```
SELECT
  DIGEST,
  DIGEST_TEXT,
  COUNT_STAR,
  SUM_TIMER_WAIT,
  AVG_TIMER_WAIT,
  SUM_ROWS_EXAMINED,
  SUM_ROWS_SENT,
  SUM_NO_INDEX_USED,
  SUM_NO_GOOD_INDEX_USED,
```

```
FIRST_SEEN,  
LAST_SEEN  
FROM performance_schema.events_statements_summary_by_digest  
WHERE DIGEST IS NOT NULL  
ORDER BY SUM_TIMER_WAIT DESC  
LIMIT 500;
```

`LIMIT 500` jest celowy: PmaControl koncentruje się na 500 zapytaniach najkosztowniejszych pod względem łącznego czasu. Szybkie i rzadkie zapytania nie są interesujące z punktu widzenia optymalizacji.

Wyniki są przechowywane w `ts_value_general_json` ze znacznikiem czasu.

Krok 2: Przetwarzanie przez Listener

Gdy Listener wykryje nowe dane digest, uruchamia `Digest::integrate()`. Ta funkcja:

1. **Oblicza delty:** ponieważ `performance_schema` dostarcza kumulatywne liczniki (od ostatniego `TRUNCATE` lub restartu), `Digest::integrate` oblicza różnicę między dwoma zbiorami, aby uzyskać metryki z danego okresu.
2. **Normalizuje czasy:** pikosekundy są konwertowane na milisekundy do wyświetlania.
3. **Oblicza percentyle:** P95 (95. percentyl) czasu wykonania jest szacowany na podstawie rozkładów.
4. **Zapisuje do `ts_mysql_digest_stat`:** dedykowanej tabeli statystyk digest, partycjonowanej dziennie i wykorzystującej silnik RocksDB do kompresji.

```
Aspirateur  
→ SELECT FROM performance_schema (every minute)  
→ INSERT INTO ts_value_general_json  
  
Listener  
→ Detect new data (ts_max_date changed)  
→ Digest::integrate()  
→ Delta calculation (current - previous)  
→ Normalize to milliseconds  
→ Estimate P95  
→ INSERT INTO ts_mysql_digest_stat
```

Tabela ts_mysql_digest_stat

To długoterminowe przechowywanie statystyk digest:

```
CREATE TABLE ts_mysql_digest_stat (  
  id BIGINT UNSIGNED AUTO_INCREMENT,  
  server_id INT UNSIGNED,  
  digest VARCHAR(64),  
  digest_text TEXT,  
  period_start DATETIME,  
  period_end DATETIME,  
  exec_count BIGINT UNSIGNED,  
  total_time_ms DECIMAL(20,3),  
  avg_time_ms DECIMAL(15,3),  
  p95_time_ms DECIMAL(15,3),  
  rows_examined BIGINT UNSIGNED,  
  rows_sent BIGINT UNSIGNED,  
  no_index_used BIGINT UNSIGNED,  
  PRIMARY KEY (id),  
  KEY idx_server_digest (server_id, digest, period_start)  
) ENGINE=ROCKSDB  
PARTITION BY RANGE (TO_DAYS(period_start)) (  
  PARTITION p20260413 VALUES LESS THAN (TO_DAYS('2026-04-14')),  
  PARTITION p20260414 VALUES LESS THAN (TO_DAYS('2026-04-15')),  
  ...  
);
```

Partycjonowanie dzienne umożliwia:

- Szybkie czyszczenie: `ALTER TABLE ts_mysql_digest_stat DROP PARTITION p20260401;`
- Szybkie zapytania na zakresie dat
- Precyzyjną kontrolę retencji

Dashboardy

Widok Top Queries

Główny dashboard wyświetla najkosztowniejsze zapytania, posortowane według łącznego czasu:

Rang	Fingerprint	Exec/h	Avg(ms)	P95(ms)	Rows Exam
1	SELECT * FROM orders WHERE customer_id = ? AND status = ?	12,430	45.2	234.5	1,245,000
2	UPDATE inventory SET stock = stock - ? WHERE product_id = ?	8,200	12.3	89.1	820,000
3	SELECT o.*, c.name FROM orders o JOIN customers c ON o.customer_id = c.id	3,150	78.9	445.2	3,150,000
4	INSERT INTO audit_log (...)	45,600	1.2	5.3	0
5	SELECT COUNT(*) FROM sessions WHERE last_active < ?	980	234.5	890.1	98,000,000

Każdy wiersz jest klikalny, aby przejść do szczegółów.

Widok szczegółowy fingerprinta

Po kliknięciu fingerprinta PmaControl wyświetla:

- **Pełny tekst** znormalizowanego zapytania
- **Historię**: ewolucję średniego czasu wykonania i P95 przez ostatnie 30 dni
- **Współczynnik** rows_examined / rows_sent — wysoki współczynnik (>100:1) wskazuje na skanowanie tabeli lub brakujący indeks
- **Flagę no_index_used** — ile wykonania nie użyło żadnego indeksu

Identyfikacja brakujących indeksów

Współczynnik rows_examined / rows_sent to najpotężniejszy wskaźnik. Weźmy przykład:

```
Fingerprint: SELECT * FROM orders WHERE customer_id = ?
Rows examined: 1,245,000 (łącznie)
Rows sent: 12,430 (łącznie)
Współczynnik: 100:1
```

Ten współczynnik 100:1 oznacza, że MariaDB / MySQL bada 100 wierszy, aby zwrócić 1. To klasyczny objaw full table scan lub nieskutecznego indeksu.

Działanie: sprawdź obecność indeksu na `customer_id`:

```
SHOW INDEX FROM orders WHERE Column_name = 'customer_id';
```

Jeśli indeks nie istnieje:

```
ALTER TABLE orders ADD INDEX idx_customer_id (customer_id);
```

Flaga **SUM_NO_INDEX_USED**

PmaControl wyświetla na czerwono zapytania, w których `SUM_NO_INDEX_USED` jest wysoki. Ta flaga jest aktywowana, gdy MariaDB / MySQL wykonuje full table scan — to często problem wydajnościowy numer jeden.

EXPLAIN z PmaControl

Dla zapytań zidentyfikowanych jako problematyczne PmaControl może wykonać `EXPLAIN` bezpośrednio:

```
EXPLAIN SELECT * FROM orders WHERE customer_id = 42 AND status = 'pending';
```

Wynik jest wyświetlany z kodem kolorystycznym:

- **Zielony:** `type = ref` lub `type = eq_ref` — użycie indeksu, dobrze
- **Bursztynowy:** `type = range` — skanowanie zakresu, akceptowalne
- **Czerwony:** `type = ALL` — full table scan, do naprawienia

Integracja z agentem Marina+

Marina+ to agent automatycznej optymalizacji PmaControl. Analizuje dane digest i proponuje sugestie:

1. **Brakujące indeksy:** wykrywa zapytania z wysokim współczynnikiem `rows_examined/rows_sent` i sugeruje indeksy do utworzenia
2. **Zapytania do przepisania:** identyfikuje nieskuteczne wzorce (`SELECT *`, skorelowane podzapytania, `ORDER BY` na nieindeksowanej kolumnie)
3. **Konfiguracja:** dostosowuje parametry serwera na podstawie wzorców zapytań (`sort_buffer_size`, `join_buffer_size`, itd.)

Marina+ nie modyfikuje niczego automatycznie — generuje rekomendacje, które DBA weryfikuje i stosuje.

Porównanie z PMM (Percona Monitoring and Management)

PMM i PmaControl eksploatują to samo źródło danych (`performance_schema`), ale z różnymi podejściami:

Aspekt	PmaControl	PMM
Źródło	<code>performance_schema</code>	<code>performance_schema</code> + <code>slowlog</code>
Agent	Aspirateur (SSH + MySQL)	<code>mysqld_exporter</code> + QAN
Przechowywanie	<code>ts_mysql_digest_stat</code> (RocksDB)	ClickHouse (QAN)
Fingerprinting	Po stronie serwera (MariaDB / MySQL natywny)	Po stronie klienta (agent Percona)
P95	Szacowany na podstawie rozkładów	Obliczany ze <code>slowloga</code>
Historia	Partycjonowana dziennie, konfigurowalna retencja	ClickHouse, konfigurowalna retencja
Działania	Zintegrowany EXPLAIN, sugestie Marina+	Query Analytics + PMM UI

Główna różnica: **PMM łączy `performance_schema` i `slowlog`** dla dokładniejszych percentyli. PmaControl bazuje wyłącznie na `performance_schema`, co jest lżejsze, ale mniej granularne.

Zaleta PmaControl: integracja z resztą ekosystemu (replikacja, topologia, alerty, akcje). PMM jest lepszy do czystej analizy zapytań, PmaControl jest lepszy do globalnego oglądu infrastruktury.

Przypadek praktyczny: znajdowanie i naprawianie wolnego zapytania

Scenariusz: dashboard PmaControl pokazuje zapytanie, które pochłania 40% łącznego czasu serwera.

Krok 1: Identyfikacja

W dashboardzie Top Queries:

```
#1 SELECT u.*, p.* FROM users u
JOIN purchases p ON u.id = p.user_id
WHERE p.created_at > ? AND u.country = ?
```

Exec/h: 5,200 Avg: 234ms P95: 1,200ms Rows exam: 45M

Krok 2: Analiza

Współczynnik `rows_examined / rows_sent` jest katastrofalny: 45 milionów zbadanych wierszy na ~5 200 wyników na godzinę.

EXPLAIN z PmaControl:

```
+----+-----+-----+-----+-----+-----+-----+
| id | type | table  | key  | rows | filt | Extra  |
+----+-----+-----+-----+-----+-----+-----+
| 1  | ALL  | users  | NULL | 1.2M | 10%  | where  |
| 1  | ref  | purchases | idx1 | 15   | 33%  | where  |
+----+-----+-----+-----+-----+-----+-----+
```

Problem: `users` jest skanowany w trybie full table (`type = ALL`). Nie ma indeksu na `country` .

Krok 3: Naprawa

```
ALTER TABLE users ADD INDEX idx_country (country);
```

Krok 4: Weryfikacja

Po dodaniu indeksu dashboard PmaControl pokazuje poprawę w ciągu godziny:

```
#1 SELECT u.*, p.* FROM users u
JOIN purchases p ON u.id = p.user_id
WHERE p.created_at > ? AND u.country = ?
```

Exec/h: 5,200 Avg: 12ms P95: 45ms Rows exam: 78K

Średni czas spadł z 234ms do 12ms (x19), a liczba zbadanych wierszy z 45M do 78K (x577).

Dobre praktyki

1. Nie wykonuj TRUNCATE performance_schema ręcznie

PmaControl oblicza delty między dwoma zbiorami. Jeśli wykonasz `TRUNCATE TABLE performance_schema.events_statements_summary_by_digest`, liczniki wracają do zera i pierwsza delta będzie nieprawidłowa. Zostaw zarządzanie PmaControl.

2. Zwiększ `performance_schema_digests_size`, jeśli konieczne

Domyślnie MariaDB / MySQL przechowuje N pierwszych fingerprintów. Jeśli twoja aplikacja ma więcej odrębnych zapytań niż limit, najrzadsze są usuwane:

```
[mysqld]
performance_schema_digests_size = 10000 ; domyślnie ~5000
```

3. Koreluj ze slow query logiem

PmaControl przez `performance_schema` daje "co" (jakie zapytania są wolne). Slow query log daje "kiedy" (w jakim dokładnie momencie). Te dwa źródła się uzupełniają.

4. Monitoruj współczynnik `rows_examined / rows_sent`

To najłatwiej wdrażalny wskaźnik. Współczynnik > 100:1 to prawie zawsze brakujący indeks. Współczynnik > 1000:1 to pilny problem.

5. Używaj P95, nie średniej

Średnia maskuje wartości odstające. Zapytanie ze średnią 10ms, ale P95 wynoszącym 500ms ma problem sporadyczny (lock contention, zimny cache, niestabilny plan wykonania). P95 ujawnia te problemy.

Podsumowanie

`Performance_schema` to najlepsze źródło danych do optymalizacji zapytań MariaDB / MySQL. PmaControl automatyzuje zbieranie, agregację i prezentację tych danych przez pipeline Aspirateur → Digest::integrate → `ts_mysql_digest_stat` → dashboard.

Rezultat: ciągła widoczność najkosztowniejszych zapytań, brakujących indeksów i ewolucji wydajności w czasie. W połączeniu z Marina+ do zautomatyzowanych sugestii, to kompletny workflow optymalizacji wydajności — od wykrycia do naprawy.